

23/06/2022

לכבוד
רו"ח תומר ביטון
מנהל המינהל לשלטון מקומי
משרד הפנים

באמצעות מייל: TomerBI@moin.gov.il

א.ג.,

הנדון: **תפקיד מנהל/ת יחידת תב"ע (תכנית בנין עיר) ברשויות מקומיות**
מכתבנו מיום 10/03/2022
מכתבך מיום 17/05/2022

1. קיבלתי את תשובתך מיום 17/05/2022 לפנייתנו מיום 10/03/2022 ביחס לתיאור התפקיד של מנהל/ת יחידת תב"ע (תכנית בנין עיר) ותנאי הסף הנדרשים למינוי לתפקיד שעניינו התכנון העירוני ברשות המקומית.
2. בפתח הדברים אציין, כי הופתענו מאד מהחלטתכם "להקפיא" את הגדרת התפקיד בשל "מחלוקות" של האיגודים המקצועיים ולנוכח מספר עתירות תלויות ועומדות בסוגיית "ייחוד המקצועות".
3. למרבה הצער, נראה כי, המתקפה חסרת התקדים של התאחדות האדריכלים, בשיתוף עם איגוד מהנדסי הערים, כנגד עצם קיומו של מקצוע תכנון הערים והאזורים, הצליחה לשבש אפילו את יכולתו של משרד הפנים לקבוע **את מה שאמור להיות ברור מאליו**. מקצועו של מתכנן ערים ואזורים הוא לעסוק בתכנון עירוני ואין זה אלא מובן כי הוא המתאים ביותר להיות מנהל יחידה שכל עניינה הוא תכנון עירוני.
4. מקצוע תכנון הערים והאזורים, כמקצוע נפרד ממקצועות האדריכלות או ההנדסה, קיים ומבוסס **מזה עשרות שנים** בישראל ובעולם. ברחבי העולם (כמו בישראל) קיימים מאות מוסדות אקדמאיים בהם מסלולים ייעודיים ללימודי תכנון ערים ואזורים, אשר בוגריהם, מתכנני הערים והאזורים, עוסקים במקצוע תכנון הערים והאזורים במגזר הציבורי ובמגזר הפרטי. זהו המצב **מזה עשרות שנים** בעשרות מדינות בעולם ובכלל זה בארה"ב, בבריטניה, בקנדה, באוסטרליה, בניו זילנד, בדרום אפריקה, בהונג קונג, במלזיה ובעוד עשרות מדינות נוספות.
5. בכל מדינות אלו ובעשרות אחרות **מתכנני ערים ואזורים בעלי תואר אקדמי בתכנון ערים ואזורים (Urban and Regional Planning)**, שאינם אדריכלים או מהנדסים, **עוסקים כחלק מרכזי בעיסוקם המקצועי בהכנה של תכניות מרחביות**, כולל תכניות סטטוטוריות לקביעת ייעודי קרקע ולפיתוח קרקע. **מכהנים במשרות הבכירות ביותר המופקדות על התכנון העירוני ברשויות עירוניות או אזריות, במוסדות פדרליים ובמשל המרכזי**.
6. כך המצב גם בישראל **מזה עשרות שנים**. מתכנני ערים ואזורים בעלי תואר אקדמי בתכנון ערים ואזורים (המוענק בין היתר גם על ידי מוסדות אקדמיים בישראל), **שאינם אדריכלים או מהנדסים**, עוסקים בישראל בתכנון עירוני ומרחבי, עורכים תכניות אב ומסמכי מדיניות תכנוניים, תכניות

מתאר ותכניות מפורטות ומועסקים בתפקידים המופקדים על תכנון עירוני ומרחבי ברשויות המקומיות, במשרדי הממשלה, במינהל התכנון וברשויות וחברות ממשלתיות.

7. כידוע, מנכ"לית מנהל התכנון, הגב' דלית זילבר, שהינה נושאת המשרה הבכירה ביותר בישראל בתחום התכנון העירוני, הינה מתכנתת ערים ואזורים שאינה אדריכלית. כך גם היתה קודמתה בתפקיד וכך גם מי שנבחר רק לפני ימים ספורים להחליפה. חלק ניכר ממתכנני המחוזות במינהל התכנון הינם מתכנני ערים ואזורים שאינם אדריכלים וכך גם המכהנים במשרות הבכירות ביותר בתחום התכנון העירוני במשרדי ממשלה שונים, ברשות מקרקעי ישראל ובחברות הממשלתיות. ברשויות המקומיות מועסקים מתכנני ערים ואזורים רבים וחלקם כיהנו בעבר ומכהנים גם כיום כמנהלי אגף ו/או מחלקת תכנון עיר. כך למשל, מנהלת אגף תכנון עיר בעיריית תל אביב מזה שנים רבות הינה המתכנתת אורלי אראל, שהינה מתכנתת ערים ואזורים שאינה אדריכלית. כך גם, עד לאחרונה היה מנהל אגף תכנון העיר בעיריית ירושלים המתכנן עופר גרידינגר (לשעבר מתכנן מחוז ירושלים וכיום מרצה באוניברסיטה העברית), שגם הוא מתכנן ערים ואזורים שאיננו אדריכל.

8. הניסיון החדש של ארגונים מקצועיים של מקצוע אחר לשלול לפתע את עצם קיומו של מקצוע תכנון הערים והאזורים - דבר שהינו בגדר עובדה קיימת מזה עשרות שנים - הינו, בכל הכבוד הראוי, מגוכח ומופרר.

9. באשר לעתירות התלויות ועומדות המוזכרות במכתבך הנוגעות ל"ייחוד המקצועות" - ככל הנראה כוונתך לעתירה שהוגשה על-ידי התאחדות האדריכלים (בג"ץ 56/22) שבמסגרתה נטען כי תקנות ייחוד הפעולות לאדריכלים ולמהנדסים מייחדות כביכול לאדריכלים רשויים את העיסוק בהכנת תכניות עפ"י חוק התכנון והבניה.

בכל הכבוד הראוי, מדובר בעתירה מופרכת שאין לה כל בסיס משפטי, שהרי התקנות הנוגעות למהנדסים ולאדריכלים (שהותקנו מכוח חוק המהנדסים והאדריכלים) עוסקות אך ורק בייחוד פעולות בתחום העיסוק של מהנדסים ואדריכלים ולא בתחום העיסוק של מקצועות אחרים (כגון תכנון ערים ואזורים). יתרה מזאת, לשון התקנות ברורה לחלוטין ועוסקת אך ורק בהליכי רישוי הבניה ובתכנית בינוי ועיצוב אדריכלי.

כל פרשנות הגורסת כי מתכנני ערים ואזורים לא רשאים להכין תכניות לפי חוק התכנון והבניה לא רק שאין לה כל קשר ללשון החוק והתקנות אלא שהיא פשוט בלתי מתקבלת על הדעת, בלתי סבירה בעליל ובלתי חוקתית. משמעות פרשנות שכזו היא שבתקנות שהוצאו מכוח חוק שעניינו הסדרת מקצועות האדריכלות והמהנדסה נקבע שלבעל מקצוע אחד (אדריכל) יש כביכול בלעדיות לעיסוק במקצוע אחר (תכנון ערים). הטענה מופרכת בדיוק כמו טענה שלרואה חשבון יש ייחוד פעולות בתחום העיסוק המשפטי ושלעורך דין יש ייחוד פעולות בתחום הרפואה.

10. בכל מקרה, עמדת היועץ המשפטי לממשלה שהוגשה כבר בהליכים אחרים, הינה ברורה וחד משמעית וקובעת באופן ברור כי מתכנני ערים ואזורים רשאים להכין ולחתום על תכניות לפי חוק התכנון והבניה וכי לאדריכל רשוי אין ייחוד פעולות בתחום התכנון העירוני.

11. מן הראוי לציין, כי בקשה של התאחדות האדריכלים לקבלת סעד זמני במסגרת העתירה נדחתה על-ידי בית המשפט העליון וכי בית המשפט העליון אף החליט לאחרונה על צירוף איגוד המתכננים בישראל כמשיב לכל דבר.

12. כך או כך, המצב הנוכחי הוא שפסיקת בתי המשפט כפי שהתקבלה עד כה קובעת מפורשות כי אין למנוע ממתכנני ערים ואזורים עיסוק בתכנון עירוני, לרבות הכנת תכניות מתאר ותכניות מפורטות לפי חוק התכנון והבניה. זוהי גם עמדת היועץ המשפטי לממשלה וזוהי גם עמדת היועץ המשפטי של מינהל התכנון שול משרד הפנים ושל היועצים המשפטיים של הועדות המחוזיות. כידוע, עמדות היועץ המשפטי לממשלה ביחס לפרשנות הוראות הדין מחייבת את משרדי הממשלה השונים.
13. לפיכך, ההחלטה להקפיא את תיאור הגדרת התפקיד של מנהל היחידה המופקדת על תכנון העיר ברשות המקומית בשל "מחלוקות מקצועיות" או "עתירות" אינה ברורה. אין שום מקום "להקפיא" את שברור מעליו וכבר קיים בפועל - יש לאפשר לרשויות המקומיות למנות לתפקיד המנהל על היחידה המופקדת על תכנון העיר מתכנני ערים ואזורים, שהינם בעלי ההשכלה וההכשרה המקצועית הטובה ביותר למילוי התפקיד.
14. איגוד המתכננים בישראל ישמח כמובן לקיים עמך שיח בכל הנוגע לדרישות ההשכלה הנדרשות (אף שעמדתנו כאמור ידועה וברורה) ואף ביקשנו כבר בפנייתנו הראשונה למנכ"ל משרד הפנים לקיים פגישה בנושא. לעמדתנו, יש לערב בשיח זה גם את מנכ"לית מינהל התכנון, המייצגת את הגוף המופקד בין היתר גם על הפיקוח והבקרה על הועדות המקומיות.
15. יחד עם זאת, נבקש להבהיר כי איגוד המתכננים יפעל בנחישות למנוע כל ניסיון לפגוע במעמד מתכנני הערים בישראל ולהדירם מתפקידים בתחום מקצועם. כל קביעה שמי שמופקד על יחידה שעניינה תכנון עירוני לא יכול להיות מתכנן ערים ואזורים הינה בלתי סבירה בעליל (בלשון עדינה) ומהווה פגיעה בלתי מוצדקת ובלתי מידתית בחופש העיסוק וגם תביא לפגיעה באיכות התכנון בישראל. איגוד המתכננים לא יירתע מנקיטה בכל הצעדים החוקיים העומדים לרשותו למניעת מהלך שכזה, לרבות נקיטה בהליכים משפטיים, ככל שהדבר יידרש.

בכבוד רב,

תמי גבריאלי, מתכנתת ערים ואזורים
יו"ר משותף של איגוד המתכננים בישראל

העתקים:

אל"מ (במיל) יאיר הירש, מנכ"ל משרד הפנים
עו"ד יהודה זימרת, היועץ המשפטי, משרד הפנים
מתכנתת ערים ואזורים דלית זילבר, מנכ"לית מינהל התכנון, משרד הפנים
מתכנתת ערים ואזורים ליאת פלד, סמנכ"לית לתכנון מרחבי, מינהל התכנון, משרד הפנים
עו"ד ומתכנן ערים אשר כהנא, איגוד המתכננים בישראל